

mentální, z varhanní *Chorální předehry* BWV 621 (s. 93). I v té však hudební motiv kříže vychází z textové předlohy určené ke zpěvu. Bibliografie na konci svazku není rozdělena na literaturu primární a sekundární a schází v ní např. výborná *Hudba věku melancholie* R. Dykasta (Praha 2005) a německá MGG 2. Monografie *Barokní afektivní teorie* je schopna zprostředkovat základní obraz probírané problematiky, ale jde o to, do jaké míry to bude – vzhledem k problematickým postupům při tvorbě formální a obsahové struktury publikace – obraz srozumitelný a věrohodný. Parametry spolehlivé, autoritativní odborné příručky ani didakticky zpracované a obsahově kompetentní učebnice kniha nemá.

Ivo Bartoš

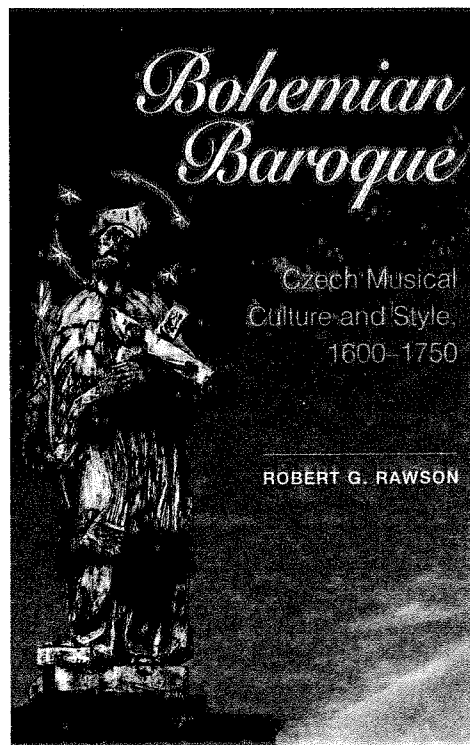
ROBERT G. RAWSON

Bohemian Baroque

Czech Musical Culture and
Style, 1650–1750

**Boydell & Brewer, Woodbridge,
2013, 299 s.**

Sympaticky a chvályhodně spojuje Robert Rawson vzájemně se doplňující povolání muzikologa a interpreta. Je kontrabasistou, gambistou a vede uznávaný soubor staré hudby s názvem The Harmonious Society of Tickle-Fiddle Gentlemen. Pedagogicky působil na Anglia Ruskin University, Cambridge University, Trinity College of Music v Londýně a v současné době je docentem na Canterbury Christ Church University. Jako historik se zabývá mnoha tématy, např. hudbou britskou, starou, chrámovou, hudbou ve vztahu k politice a společnosti a zvláštní zájem věnuje tvorbě střední Evropy, zejména českých zemí. Naším hudebním historikům a interpretům staré hudby je dobře znám a již léta s nimi spolupracuje. Účastní se konferencí s tematikou české a moravské hudby, spolu s českým gambistou Petrem Wagnerem nejprve natočil skladby Gottfrieda Fingera a pak vydal jeho kompletní dílo, chystá nahrávku koncertů Josefa Gureckého. Výsledkem Rawsonova několikaletého projektu je rozsáhlá a podrobná publikace *České baroko*, která vyšla na podzim loňského roku. K vykreslení problematiky autor shromáždil a nastudoval obrovské množství materiálů, pramenů a literatury. Tato monografie o hudební kultuře a stylu v českých zemích mezi

lety 1600–1750 je primárně určena pro zahraniční zájemce, proto je hned na začátku vybavena mapou a přehledem české výslovnosti a uvádí do problematiky fakty, která jsou pro českého čtenáře samozřejmá. Není celkovým přehledem hudby ve sledovaném období, nejde o detailní studii institucí, ani nezmiňuje všechny skladatele (ostatně není souhrnem životopisů skladatelů), ale v souvislostech s probíranými tématy uvádí ty nejvýznamnější i méně známé, naopak charakterizuje historii, společenské pozadí a hlavně styly, především však popisuje mnohostranný a bohatý hudební život v „době temna“. Její jednotlivé kapitoly zaměřené na vybrané jevy či rysy jsou přehledně členěné, jsou značně obsáhlé a přitom koncizně formulované. Úvodem do probírané

látky je první kapitola nazvaná *Národní příběhy a identity*, která přibližuje historické pozadí od raného středověku až po studovanou období. Názvy dalších kapitol poukazují na rozebraná témata, např. *Kulturní a hudební idiomy města a venkova*, *Náboženská praxe a kultura konverze*. Dále autor přibližuje venkovský život a vzdělání, jemuž česká muzikologie věnovala menší pozornost než městům, velkým centřům. Studuje také zábavnou hudbu ke karnevalu, hudbu hanáckou či zvukomalebné bitevní scény. Samostatná kapitola je věnována vánočním pastorelám a hrám, tříkrálovým produkcím i jejich interpretům. Zabývá se rovněž odrazem kultu českých patronů v hudbě – svatého Václava (připomíná hlavně Zelenkovu hru *Sub olea pacis et palma virtutis*) a sv. Jana Nepomuckého (včetně oslav vodní hudby v Praze). Zvláštní pozornost věnuje vztahu Benátek a Prahy, konkrétně Antoniu Vivaldimu a dalším hudebníkům v kapele hraběte Morzina, vazbám na další centra, také Josefu Gureckému a jiným osobnostem. Poslední kapitola *Identita na scéně* je zaměřena na hudební divadlo, hlavně na italské opery u nás, jejich oblíbené náměty, produkce především v Praze, ale rovněž mimo větší města, jako třeba v Jaroměřicích na Moravě. Na knize velmi hodnotím zdůraznění jazykových souvislostí češtiny v popředí před němčinou a latinou a cením si přiblížení historického, společenského a kulturního pozadí pro zahraničního čtenáře, naopak pro českého zase vzájemného propojení souvislostí a nadhledu, s nímž je celá široká látka vykreslena. Mě osobně nejvíce zaujaly otázky rozmanitých stylů spojených s rakouskou monarchií, italskými imigranty, různých společenských vrstev a skupin a jejich odrazu v hudbě, jako třeba prostředí hospody a operního sálu, charakteristikou stylu českého, venkovského, světských prvků v chrámové hudbě. Publikace je vybavena překlady textů do angličtiny, množ-

stvím poznámek pod čarou a je bohatě provázena hudebními příklady (87), obrazovými přílohami (20), rejstříkem jmenným a věcným a dvacetistránkovým seznamem použité literatury. Jak je typické pro anglosaskou odbornou literaturu, tato monografie je velmi čtivá a vytváří mnohostranný a plastický obraz hudební kultury českých zemí. Publikace není zcela vyčerpávající, jistě by se našly aspekty, které by ještě mohly být pojednány, ale nutno říci, že od českého autora takovou studii nemáme, snad kvůli respektu k množství materiálu, chybějícímu odstupu a naopak specializovanému ponoru do užší problematiky. Rawsonův komplexní pohled je velmi přínosný, navíc vychází z jeho vlastní zkušenosti s českým prostředím a dobovou tvorbou. Kniha vyšla v pevné vazbě a také v elektronické podobě. V každém případě by bylo nanejvýš záslužné tuto úctyhodnou knihu přeložit do češtiny a vydat. Vše ji doporučuji všem zájemcům o dějiny starší české hudby.

Jana Slimáčková-Michálková

GUSTAV MAHLER
Symfonie
č. 8 Es dur

**Bamberger Symphoniker –
Bayerische Staatsphilharmonie,
dir. Jonathan Nott,
TUDOR, Zürich 2013.**

Ne každý dirigent světového renomé platí za mahlerovského specialistu. K nim bezesporu náleží Bruno Walter, Rafael Kubelík, Georg Solti, Leonard Bernstein a Claudio Abbado. Nejedna z nich natočil komplet skladatelových symfonií, dokonce opakovaně. Zajímavé je, že výčet těchto dirigentských osobností nezahrnuje Herberta von Karajana, který pronikal k Mahlerově odkazu až relativně pozdě. Nicméně právě jeho záznam známého Adagietta z „Páté“ osobně považuji za nejhluběji zadírající se pod posluchačovu kůži. U nás k mahlerovským dirigentům náležel především Václav Neumann, k němuž připojím Karla Ančerla, a to z toho důvodu, že jeho nahrávku Mahlerovy „Deváté“, zejména pak pojetí finální věty, shledávám jako „nadpozemské“.

Mahlerovská diskografie se samozřejmě úspěšně rozrůstá i v současnosti. Dokládá to mj. i dvojice disků, na jejichž realizaci se podílel též Český filharmonický sbor Brno se svým zakladatelem a sbormistrem Petrem Fialou (nar. 1943). Společným jmenovatelem všech zařazených titulů je fakt, že vesměs jde o Mahlerovy skladby, které se v běžném koncertním provozu objevují velmi zřídka. Důvody mohou být různé, takže to vždy nemusí být jen „méně osobitý“ skladatelův rukopis.

Exemplární příklad skýtá třeba Mahlerova *Symfonie č. 8 Es dur* pro osm sólistů, dva smíšené, jeden dětský sbor a velký orchestr s varha-